

Stanisław Sierpowski

Ważniejsze fakty z politycznej aktywności Ligi Narodów

Opracowano korzystając z dobrego pierwowzoru zamieszczonego przez Anique H. M. van Ginneken, *Historical Dictionary of the League of Nations*, Lanham itd., 2006; *Petit Manuel de la Société des Nations*, Genève 1939, ta półoficjalna edycja sekcji informacyjnej sekretariatu LN - w ogóle bardzo przydatna - zawiera kilka błędnych zapisów faktograficznych, co zaskakuje!

1918

8 stycznia - prezydent Stanów Zjednoczonych Woodrow Wilson przedstawia 14 punktowy program, jako podstawę do dyskusji o powstaniu międzynarodowej organizacji mającej zabezpieczyć pokój na świecie. Ostatni punkt mówił: „Powinno zostać utworzone powszechne zrzeszenie narodów na podstawie szczegółowych umów celem udzielenia wszystkim państwom, zarówno wielkim jak i małym, wzajemnych gwarancji niezawisłości politycznej i całości terytorialnej”

1919

25 stycznia: sesja plenarna Konferencji Pokojowej w Paryżu przyjmuje propozycje dotyczące utworzenia Ligi Narodów.

27 stycznia: wybór Komisji do przygotowania projektu Paktu LN

28 kwietnia: konferencja pokojowa jednomyślnie przyjmuje projekt porozumienia o powstaniu LN przedstawiony przez prezydenta Wilsona.

10 czerwca: sir Eric Drummond przedstawia projekt organizacji służb administracyjnych, których podstawą był sekretariat organizowany w Londynie

28 czerwca: podpisanie traktatu pokojowego w Wersalu, pierwsze artykuły od 1 do 26, zawierały Pakt Ligi Narodów, który został także włączony do pozostałych traktatów pokojowych.

29 października, - Przyjęcie Austrii i Niemiec do Międzynarodowej Organizacji Pracy podczas sesji inauguracyjnej w Waszyngtonie; wśród kilku konwencji był

8-godzinny dzień pracy. W deklaracji programowej stwierdzono: *pokój powszechny i trwały może być zbudowany jedynie na zasadach sprawiedliwości społecznej*

1920

10 stycznia :uprawomocnienie się traktatu wersalskiego łącznie z Paktem LN.

16 stycznia: pierwsze posiedzenie Rady w Paryżu; przewodniczy Léon Bourgeois.

13 lutego: Rada przyjmuje powierzona jej misję dotyczącą ochrony mniejszości.

16 czerwca: w Hadze komitet prawników rozpoczął prace nad statutem Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

24 września: w Brukseli zebrała się pierwsza międzynarodowa konferencja finansowa.

1 listopada : rozpoczyna się przenoszenie sekretariatu LN z Londynu do Genewy.

15 listopada: 18 grudnia: I sesja Zgromadzenia w Genewie, z udziałem 41 delegacji; przewodniczy Paul Hymans z Belgii.

1 grudnia: Rada LN zatwierdza statut Stałej Komisji Mandatowej

13 grudnia: Akceptacja przez Zgromadzenie Statutu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej z siedzibą w Hadze.

15 grudnia: przyjęcie Austrii.

1921

10 marca w Barcelonie początek prac nad kształtem organizacji komunikacji i tranzytu

30 czerwca: Genewa, międzynarodowa konferencja na temat handlu kobietami i dziećmi.

2 września: wejście w życie statutu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej

II Zgromadzenie LN od 5 września do 5 października z udziałem 43 delegacji; przewodniczył Le Jonkheer Karnebeek z Holandii

1922

22 styczeń – Pierwsze posiedzenie STSM w Hadze

15 maja: niemiecko-polska konwencja dotycząca Górnego Śląska podpisana w Genewie na 15 lat

III Zgromadzenie LN 4 -30 września z udziałem 46 delegacji; przewodniczył Agustin Edwards z Chile

18 września: przyjęcie Węgier.

25 września: Zgromadzenie zwiększa liczbę niestałych członków Rady z czterech do sześciu.

4 października: podpisanie protokołów w Genewie w sprawie odbudowy finansowej Austrii

1923

31 sierpnia w Genewie rozpoczyna pracę pierwsza międzynarodowa konferencja przeciwko publikacjom obscenicznym.

IV Zgromadzenie 3-30 września z udziałem 49 delegacji; przewodniczy Cosme De La Torriente Y Peraza z Kuby

1924

14 marca podpisanie w Genewie protokołów w sprawie odbudowy finansowej Węgier.

V Zgromadzenie: 1 września do 2 października z udziałem 50 delegacji; przewodniczy Giuseppe Motta ze Szwajcarii.

1 października: uchwała Zgromadzenia dotycząca protokołu w sprawie pokojowego rozwiązywania konfliktów i otwarcie jej do podpisu (tzw. protokół genewski)

3 listopada: pierwsza konferencja opiumowa.

24 grudnia: Kostaryka powiadamia o zamiarze rezygnacji z członkostwa.

1925

4 – 13 luty konferencja międzynarodowa w Singapurze poświęcona głównie sytuacji zdrowotnej w Azji

4 maja – międzynarodowa konferencja w sprawie handlu bronią

VI Zgromadzenie 7: 26 września z udziałem 49 delegacji; przewodniczy Raul Dandurand z Kanady.

14 grudnia: złożenie w archiwum Ligi Narodów tekstów porozumień z Locarno

1926

16 styczeń - inauguracja Międzynarodowego Instytutu Współpracy Intelktualnej z siedzibą w Paryżu

8-17 marca nadzwyczajne Zgromadzenie z udziałem 48 delegacji; przewodniczy Alfonso Costa z Portugalii

24 kwietnia: traktat przyjaźni i nieagresji między ZSRR i Niemcami

18 maja: pierwsze spotkanie w Genewie Komisji Przygotowawczej Konferencji Rozbrojeniowej

12 maja: w Polsce przewrót wojskowy Józefa Piłsudskiego

10 czerwca: Brazylia i Hiszpania, protestując przeciwko braku zgody na ich stałe miejsce w Radzie, zgłaszają wolę opuszczenie organizacji

6 - 25 września: VII Zgromadzenie z udziałem 48 delegacji; 7 delegacji nieobecnych - Argentyna, Boliwia, Brazylia, Kostaryka, Hiszpania, Honduras i Peru; przewodniczy Momčilo Ninčić z Jugosławii

8 września: zwiększenie liczby niestałych członków Rady z 6 do 9

8 września: przystąpienie Niemiec do LN ze stałym miejscem w Radzie;

16 września: Rada i Zgromadzenie wyrażają zgodę na udział Polski w pracach Rady po upływie 3 letniej kadencji; zgodę na tzw. półstałe miejsce wyrażało 2/3 członków LN w głosowaniu tajnym.

17 września: spotkanie Brianda ze Stresemannem w Thoiry

27 listopad: traktat w Tiranie między Italią i Albanię ustanawiający de facto włoski protektorat

18 grudzień: Augustinas Voldemaras zostaje dyktatorem Litwy

1927

17 – 20 stycznia: Paryż, konferencja ekspertów w sprawie dobrostanu dzieci, utworzenie *Child Welfare Center*

Kwiecień: francuski garnizon opuszcza Zagłębie Saary

4-23 maja: międzynarodowa konferencja ekonomiczna w Genewie

25 maj-16 czerwiec: dziesiąta sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy (MOP). Utworzenie specjalnego komitetu do badania warunków pracy w państwach: członkach organizacji.

7-11 czerwca: konferencja ekspertów zdrowia w Montevideo poświęcona ochronie dzieci

24-29 sierpnia: międzynarodowa konferencja ekspertów prasowych

6 - 27 września: VIII Zgromadzenie z udziałem 49 delegacji; przewodniczy Alberto Guani z Urugwaju

26 września: Zgromadzenie przyjmuje *General Act for the Pacific Settlement of International Disputes*

17 październik - 8 listopad: konferencja w sprawie zniesienia zakazów i ograniczeń w handlu

5–12 grudnia: Rada: z udziałem Piłsudskiego i Voldemarasa podejmuje próbę zakończenia konfliktu o Wilno między Polską a Litwą

1928

22 marca: rząd Hiszpanii informuje o wznowieniu współpracy z Ligą Narodów uzyskawszy zapewnienie mocarstw o ich poparciu w sprawie powstałego miejsca w Radzie LN

2 sierpnia: Traktat przyjaźni między Włochami i Etiopią (Abisynią)

27 sierpnia: podpisanie w Paryżu paktu Brianda-Kellogga, nazywanego paktem paryskim lub Kellogga

3 -26 września: IX Zgromadzenie z udziałem 50 delegacji; przewodniczy Herluw Zahle z Danii

26 września: Zgromadzenie akceptuje *Acte Générale pour les Règlement Pacifique des Différends Internationale*

15-17 listopada: we francuskim Dijon międzynarodowy kongres dziennikarzy akredytowanych przy LN

6 grudnia: pierwszy zbrojny konflikt między Boliwią i Paragwajem o Chaco

1929

24 lipca: uprawomocnienie się paktu Brianda-Kellogga

6-31 sierpnia: konferencja w Hadze w sprawie reparacji i przyjęcie planu Younga

16 sierpnia: Wejście w życie Acte Général

2 - 25 września: X Zgromadzenie z udziałem 54 delegacji; przewodniczy José Gustavo Guerrero z Salwadoru

5 września: Briand zgłasza projekt utworzenie unii europejskiej

7 września: położenie kamienia węgielnego pod budowę nowej siedziby LN. Symbolicznego aktu dokonał przewodniczący X Zgromadzenia José Gustavo Guerrero z Salwadoru;

1930

3-20 stycznia: II konferencja w Hadze w sprawie reparacji

20 stycznia: wybuch wojny między Boliwią i Paragwajem o Chaco

17 luty - 24 marca: genewska konferencja w sprawie ekonomicznej akcji zespolonej

13 marca-14 kwietnia: konferencja w sprawie kodyfikacji prawa międzynarodowego

17 maja: francuskie memorandum w sprawie utworzenia komisji studiów o unii europejskiej

10 września: 4 października: XI Zgromadzenie z udziałem 52 delegacji; przewodniczy Nicolas Titulesco z Rumunii

23 września: inauguracyjna sesja komisji studiów unii europejskiej

30 września: powstanie Międzynarodowego Biura Nansena d/s uchodźców

17 listopada 19 grudnia: II konferencja poświęcona podjęcia zespolonej akcji ekonomicznej

1931

24 stycznia: Rada LN podejmuje decyzję o zwołaniu konferencji rozbrojeniowej w roku przyszłym

16-30 marca: Europejska konferencja w sprawie ruchu drogowego

14 kwietnia: Hiszpania staje się republiką

maj: spory polsko-niemieckie na tle sytuacji w Gdańsku zdominowanego przez prawicę i nazistów

5 września: przekazanie umowy celnej między Niemcami i Austrią do opinii Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej skłoniło strony do rezygnacji z porozumienia

7 do 29 września: XII Zgromadzenie z udziałem 53 delegacji; przewodniczy Nicolae Titulesco z Rumunii

12 września: przystąpienie Meksyku do LN

19 września: militarna prowokacja Japonii w chińskiej prowincji Mandżuria

26 września : Zgromadzenie przyjmuje konwencję ogólną w sprawie rozwoju środków zapobiegających wojnie (nie weszła w życie)

16 października: udział Stanów Zjednoczonych w posiedzeniu Rady: pierwszy i ostatni raz (wg Annique, s. XXV)

9 – 27 listopada: konferencja w Bangkoku w sprawie przeciwdziałania palenia opium

1932

2 stycznia: Japonia ogłasza powstanie na terenie Mandżurii formalnie niezależnego państwa o nazwie Mandżukuo

7 stycznia: sekretarz stanu Stimson oświadcza, że Stany Zjednoczone nie zaakceptują żadnej sytuacji, traktatu lub porozumienia powstałego na skutek użycia siły (tzw. doktryna Stimsona)

11 – 14 styczeń- konferencja w Kopenhadze rządowych biur prasowych i reprezentantów dziennikarzy

25 stycznia: polsko-radziecki pakt o nieagresji

28 stycznia: japoński atak na Szanghaj

29 stycznia: Chiny powołując się na art. 15 Paktu LN składają skargę z powodu agresji Japonii

2 lutego: otwarcie stacji radiowej Ligi Narodów

2 lutego: otwarcie w Genewie konferencji poświęconej redukcji i ograniczenia zbrojeń (nazywanej rozbrojeniową)

3 marca: otwarcie nadzwyczajnej sesji Zgromadzenia poświęconej agresji Japonii z udziałem 50 delegacji; kolejnym sesjom: od 1 do 18 lipca, 6 do 9 grudnia oraz 21- 24 lutego 1933 roku : przewodniczył Paul Hymans z Belgii; to zgromadzenie nie zostało nigdy formalnie zamknięte

11 marca: Liga Narodów przyjmuje doktrynę Stimsona

16 czerwiec-9 sierpień: konferencja w Lozannie w sprawie reparacji

18 lipca: wniosek Turcji o przyjęcie do Ligi Narodów

25 lipca: pakt o nieagresji między ZSRR a Finlandią i Estonią

4 września: podpisanie w Pekinie raportu komisji Lyttona

14 września: rząd niemiecki notyfikuje zawieszenie współpracy w ramach konferencji uzbrojeniowej

26 września - 17 października: XIII Zgromadzenie z udziałem 53 delegacji; przewodniczy Nicolas Politis z Grecji

3 października: przystąpienie Iraku do Ligi Narodów

listopad: zwycięstwo wyborcze hitlerowców w Niemczech

11 grudnia: porozumienie mocarstw w sprawie równości Niemiec odnośnie bezpieczeństwa, de facto uznające równe prawa do zbrojeń

1933

6 stycznia: spór między Peru i Kolumbią w sprawie dystryktu Letycja

30 stycznia: Adolf Hitler zostaje kanclerzem Niemiec

25 lutego: nadzwyczajne Zgromadzenie przyjmuje raport komisji Lyttona w sprawie japońskiej agresji w Mandżurii

25 marzec: Peru podpisuje porozumienie w sprawie Letycji

27 marca: Japonia występuje z LN

29 kwiecień: Rada rozważa spór między Wielką Brytanią i Iranem (Persją) w sprawie Anglo-Persian Oil Company

10 maja: nadzwyczajna sesja Rady poświęcona wojnie między Boliwią i Paragwajem

31 maja: Chiny podpisują rozejm z Japonią

8-30 czerwiec: Niemcy wycofują się z udziału w pracach XVII Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy

12 czerwca -17 lipca: obrady konferencji monetarnej i ekonomicznej w Londynie

20 czerwca: hitlerowcy przejmują władzę w Wolnym Mieście Gdańsku

26 września: rząd Argentyny notyfikuje akceptację Paktu LN oznaczające podjęcie pełnej z nią współpracy; Argentyna - bez jej zabiegów - otrzymuje niestałe miejsce w Radzie

30 czerwca: zmiana na stanowisku sekretarza generalnego LN; miejsce Brytyjczyka Sir Erica Drummonda, pełniącego tę funkcję od 10 stycznia 1920 roku zajął Joseph Avenol - przedstawiciel Francji, będący zastępcą SG od 1923 roku

15 lipca: podpisanie paktu czterech między Francją, Niemcami, Wielką Brytanią i Włochami, mającym otworzyć drogę do kontrolowanej rewizji traktatów pokojowych

25 września do 12 października: XIV Zgromadzenie z udziałem 54 delegacji; przewodniczy Charles Theodore Te Water z Unii Południowoafrykańskiej

4 października: interwencja Rady w sprawie niewolnictwa w Liberii

14 października: Niemcy wycofują się z konferencji rozbrojeniowej

19 października : Niemcy występują z LN

26-28 październik: Genewa, międzyrządowa konferencja w sprawie uchodźców

1934

26 stycznia: Polsko-niemiecki pakt o niestosowaniu przemocy

9 lutego: utworzenia Ententy Bałkańskiej zadeklarowane przez rządy Grecji, Jugosławii, Rumunii i Turcji

21 lutego: Nadzwyczajne Zgromadzenie powołuje specjalną komisję d/s konfliktu chińsko-japońskiego, która zaproponowała zastosowanie wobec Japonii embarga na broń

24 maja: Peru i Kolumbia osiągnęły porozumienie w sprawie Letycji

29 maja - 11 czerwca: debaty członków komisji ogólnej konferencji rozbrojeniowej w sprawie harmonogramu dalszych prac

22 czerwiec: rezolucja konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy zapraszającej rząd Stanów Zjednoczonych do współpracy, zaakceptowana przez Białe Dom 20 sierpnia.

10 - 27 września XV Zgromadzenie z udziałem 54 delegacji; przewodniczy Rickard Sandler ze Szwecji

13 września: Polska odmawia dalszej współpracy z LN w sprawie mniejszości

18 września: przystąpienie Afganistanu oraz ZSRR do Ligi Narodów. Po wystąpieniu Japonii i Niemiec liczba stałych członków Rady zmniejszyła się

do trzech. Był to jeden z argumentów za przyznaniem Związkowi Radzieckiemu stałego miejsca w Radzie

8 października: zamach w Marsylii na króla Jugosławii Aleksandra; śmierć poniósł także towarzyszący mu minister SZ Francji Louis Barthou

20-24 listopada: nadzwyczajne Zgromadzenie poświęcone konfliktowi o Chaco z udziałem 52 delegacji; przewodniczy Francisco Castillo Najera z Meksyku

1 grudnia: zabójstwo Siergieja Kirowa rozpoczyna personalne czystki w ZSRR

5 grudnia: incydent Uol-Uol (Wal-Wal) rozpoczyna zbrojne włoskie dążenie do opanowania Etiopii

5-11 grudnia: nadzwyczajna sesja Rady w sprawie zamachu w Marsylii; mediacja LN między Węgrami i Jugosławią

6 grudnia: międzynarodowe siły policyjne organizują nadzór nad przygotowaniami i przebiegiem plebiscytu w Zagłębiu Saary

1935

13 stycznia: plebiscyt w Zagłębiu Saary zakończony klęską Francji i LN, a wielkim sukcesem Niemiec

17 stycznia: Rada decyduje o zjednoczeniu terytorium Saary z Niemcami

23 lutego: Paragwaj zgłasza wystąpienie z Ligi Narodów

16 marzec: Hitler wymawia traktat wersalski i zapowiada dozbrojenie konieczne do obrony kraju

11-13 kwietnia: Stresa - konferencja z udziałem premierów Francji, Wielkiej Brytanii i Włoch jako reakcja na decyzje Niemiec w sprawie wprowadzenia obowiązkowej służby wojskowej oraz rozpoczęcie niekontrolowanych zbrojeń. Próba odciążenia Mussoliniego od Hitlera zakończyła się niepowodzeniem, mimo sekretnych sugestii francuskich o życzliwości wobec włoskich aspiracji do Etiopii

15-17 kwietnia: nadzwyczajna sesja Rady w sprawie niemieckich zbrojeń

2 maja: francusko-rosyjski traktat o współpracy

20-21 maja: nadzwyczajne Zgromadzenie w sprawie Chaco z udziałem 48 delegacji; przewodniczy Augusto De Vasconcelos z Portugalii

27 czerwca: ogłoszenie wyników głosowania pokoju (peace ballot) w Wielkiej Brytanii bardzo przychylnych dla aktywności pokojowej Londynu; uczestniczyło ponad 10 mln osób

1- 4 lipca: konferencja w Buenos Aires w sprawie zakończenia wojny w Chaco

31 lipca: nadzwyczajna sesja Rady w sprawie stosunków między Etiopią i Włochami

16 sierpnia: francusko- brytyjska konferencja w Paryżu w sprawie zakończenia sporu o Etiopie

31 sierpnia: deklaracja neutralności Stanów Zjednoczonych

9 – 28 września: XVI Zgromadzenie z udziałem 54 delegacji, sesja wznowiona 9 - 11 października z udziałem 55 delegacji; przewodniczył Edward Benes z Czechosłowacji; kolejnej sesji tego Zgromadzenia od 30 czerwca do 4 lipca, z udziałem 51 delegacji przewodniczył Paul van Zeeland z Belgii

3 października: włoski atak na Etiopie

11 października: pierwsza konferencja w sprawie zastosowania sankcji antywłoskich

14 października: Liga Narodów decyduje się na wprowadzenie sankcji finansowych na Włochy oraz zakaz importu towarów

9 grudnia: plan Hoare-Laval zmierzający do usatysfakcjonowania gospodarczego i terytorialnego Włoch kosztem Etiopii

21 stycznia: traktat pokojowy między Boliwią i Paragwajem kończy wojnę o Chaco; ropy naftowej nie było, a śmierć poniosło kilka tysięcy po obu stronach

17-22 lutego: Sekretariat przenosi się do nowo wybudowanego Palais des Nations

19 lutego: władzę w Hiszpanii przejmuje front ludowy

7-8 marca: Niemcy zajmują zdemilitaryzowaną Nadrenię i wypowiadają traktat Locarno

14-24 marca: nadzwyczajna sesja Rady w Londynie poszukująca rozwiązań na działania Niemiec

Kwiecień-październik: antyżydowskie i antybrytyjskie walki zbrojne w Palestynie

9 maja: proklamacja suwerenności Włoch nad Etiopią

26 maja: Gwatemala powiadamia o zamiarze wystąpienia z LN

5 czerwca: front ludowy obejmuje władzę we Francji

27 czerwca: Nikaragua powiadamia o zamiarze opuszczenia LN

1 lipca: europejskie państwa neutralne -Holandia, Szwajcaria, Norwegia, Szwecja, Dania, Hiszpania i Finlandia wnoszą o rozpatrzenie przez Zgromadzenie zmiany art.16 Paktu LN dotyczącego obligatoryjnego stosowania sankcji

4 lipca: Zgromadzenie wyraża życzenie, aby Rada zwróciła się do rządów o opinię dotyczącą stosowania sankcji anty włoskich

10 lipca: Honduras powiadamia o zamiarze wycofania się z LN

11 lipca: niemiecko-austriacki traktat o przyjaźni

18 lipca: wybuch wojny domowej w Hiszpanii

27 sierpnia: Wielka Brytania uznaje niepodległość Egiptu

3-6 września: Światowy Kongres Pokoju w Brukseli zorganizowany przez proligowe siły lewicowe z pierwszoplanową rolą sir Roberta Cecila

9 września: Sekretarz Generalny Joseph Avenol konferuje w Rzymie z Mussolinim m.in. w sprawie Etiopii

9 września: Wojna domowa w Hiszpanii, Komitet Nieinterwencji z siedzibą w Londynie zakazuje obrotu bronią z obu walczącymi stronami

18 września: inauguracja sesji Rady w nowej siedzibie

17-23 września: konferencja międzyrządowa w celu opracowania konwencji o korzystaniu z radia w interesie pokoju

21 września - 10 października: XVII Zgromadzenie z udziałem 52 delegacji; przewodniczy Carlos Saavedra Lamas z Argentyny

2 października: Rada zwiększa liczbę niestałych członków z 9 do 11 na okres trzech lat

10 października: Zgromadzenie powołuje specjalną Komisję (28 członków) dla zbadania stosowalności Paktu LN; pierwsze jej posiedzenia odbyły się 14-16 grudnia

25 październik: powstanie paktu Rzym-Berlin

25 listopad: pakt antykominternowski między Niemcami i Japonią poszerzony w styczniu przyszłego roku o Włochy

10 do 16 grudnia: nadzwyczajny sesja Rady poświęcona w wojnie domowej w Hiszpanii oraz tureckich oczekiwaniom wobec syryjskiego Sandżaku Aleksandretty

1937

26 stycznia: Brazylia ponawia akceptację udziału w pracach Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej

2-15 lutego: konferencja państw Dalekiego Wschodu w Bandungu (Jawa) w sprawie sytuacji kobiet i dzieci

23 lutego: Paragwaj przestaje być członkiem LN

4 marca: Rząd Egipski zgłasza wolę przystąpienia do Ligi

25 marca: włosko-jugosłowiański pakt o nieagresji i neutralności

22 kwietnia: wejście w życie porozumień z Bangkoku dotyczących ograniczeń palenia opium

26-27 maja: nadzwyczajne Zgromadzenie w sprawie przyjęcia Egiptu do LN

29 maja: status Sandżaku Aleksandretty przyjęty przez Francję i Turcję oraz Ligę Narodów

15 czerwca: brytyjska konferencja imperium wyraża opinię, że Pakt LN powinien być oddzielony od traktatów pokojowych

5-9 lipca: Paryż - II ogólna konferencja komitetów narodowych współpracy intelektualnej

7 lipca: incydent na moście Marco Polo i wybuch kolejnej wojny chińsko-japońskiej

8 lipca: Brytyjska Komisja Królewska rekomenduje podział Palestyny

8-9 lipca: Afganistan, Irak, Iran i Turcja podpisują traktat o nieagresji oraz protokół ustanawiający bliskowschodnią ententę

15 lipca: wygaśnięcie niemiecko-polskiej konwencji dotyczącej Górnego Śląska podpisanej w Genewie 15 maja 1922 roku

26 lipca: Salvador zgłasza wystąpienie z Ligi Narodów

12-29 sierpnia: sekretarz generalny Avenol odwiedza Litwę, Łotwę, Estonię i Finlandię

8 września: Panarabska konferencja w sprawie sytuacji w Palestynie zorganizowana na terytorium Syrii

10-14 września: Konferencja w Nyon (Szwajcaria) w sprawie piractwa na Morzu Śródziemnym

13 września - 6 października: XVIII Zgromadzenie z udziałem 51 członków; przewodniczy Aga Khan z Indii

30 września: Rada LN prolanguje na rok działalność komisji studiów nad projektem Unii Europejskiej
14 października: Nikaragua przekazała do LN skargę z powodu złego traktowania Nikaraguańczyków mieszkających w Hondurasie
1-16 listopada: Genewa, międzynarodowa konferencja w sprawie przeciwdziałaniu terroryzmowi
3–24 listopada: Bruksela fiasko konferencji poświęconej likwidacji wojny chińsko-japońskiej
11 grudnia: Włochy zgłaszają wystąpienie z LN
14 grudnia: Włochy opuszczają Międzynarodową Organizację Pracy

1938

21 Stycznia: rząd Federacji Szwajcarskiej informuje o pełnej neutralności
26 stycznia - 2 lutego: setna sesja Rady, przewodniczy Mustafa Adler z Iranu
28 stycznia: Rada informuje o udziale Ligi Narodów w przyszłorocznej wystawie w Nowym Jorku
18 marca: rząd niemiecki przekazuje sekretarzowi generalnemu tekst ustawy z 13 marca o „powrocie Austrii do Niemiec”
16 -19 marca: Polska wymusza na Litwie nawiązanie stosunków dyplomatycznych
9 kwietnia: Wielka Brytania wnosi na porządek najbliższej sesji Rady kwestię sytuacji w Etiopii
16 kwietnia: uznanie przez Wielką Brytanię suwerenności Włoch nad Etiopią
29 kwiecień: memorandum Szwajcarii dotyczące neutralności
14 maja: Rada przyjmuje do wiadomości wolę rządu Szwajcarii o nie uczestniczeniu w sankcjach i ich pełnej neutralności
14 maja: Rada przekazuje Zgromadzeniu pilny wniosek rządu Chile o podjęcie reformy LN
2 czerwca: deklaracja rządu Chile o wystąpieniu z Ligi Narodów
4 czerwca: John Gilbert Winant ze Stanów Zjednoczonych zostaje dyrektorem Międzynarodowego Biura Pracy
29 czerwca: Rada otrzymała informację, że Komisja Wyborcza przygotowująca plebiscyt na terenie Sandżaku Aleksandretty została zmuszona przez władze tureckie o zaprzestanie działalności
12 lipca: Wenezuela o zgłasza wystąpienie z Ligi Narodów
2 września: Sandżak Aleksandretty uzyskuje autonomię i jako Republika Hatay wchodzi pod pełną kontrolę Turcji

12 – 30 września – XIX Zgromadzenie z udziałem 49 delegacji; przewodniczy Eamon de Valera z Irlandii

22 września: zgromadzenie wyraża uznanie dla akcji przeprowadzonej przez państwa mediujące w konflikcie o Chaco, podkreślając rolę Saavedro Lamas'a oraz José Maria Cantilo z Argentyny

29 września: idea paktu czterech zrealizowana podczas konferencji w Monachium

1 października: oficjalne oddzielenie paktu LN od traktatów pokojowych

2 października: Polska zajmuje Cieszyn

14 października: komisja specjalna Rady LN inauguruje prace dotyczące wycofania z wojny domowej żołnierzy obcych narodowości znajdujących się pod rozkazami rządu hiszpańskiego

2 listopada: władze Japonii cofają współpracę z organami technicznymi LN

9 listopada: Francja uznaje imperium włoskie - co oznacza akceptację agresji włoskiej na Etiopię

17 listopada: Nagroda Pokojowa Nobla dla Międzynarodowego Urzędu Nansena d/s Uchodźców

9-12 grudnia: komitet ekonomiczny decyduje o 20% obniżeniu budżetu na rok 1940 w stosunku do budżetu na rok 1939

1939

7 luty-17 marzec: wielocząłonowa konferencja w Londynie w sprawie przyszłości Palestyny

27 luty: Wielka Brytania i Francja uznają rząd gen. Franco w Hiszpanii

15 marca: Niemieckie wojska wkraczają do Pragi likwidując Czecho-Słowację, która stała się protektoratem III Rzeszy. Złamanie układu podpisanego w Monachium 30 września 1938 roku wywołało wielką konsternację w Paryżu i Londynie

23 marca: Niemcy zajmują port w Kłajpedzie

28 marca: koniec wojny domowej w Hiszpanii

6 kwietnia: układ o pomocy wzajemnej między Wielką Brytanią i Francją a Polską

7 kwietnia: inwazja włoska na Albanię; ogłoszenie o przystąpieniu Włoch do paktu antykominternowskiego

11 kwietnia: Węgry opuszczają LN

26 kwietnia: Hitler wypowiada układ o nieagresji z Polską z 1934 roku oraz niemiecko-brytyjski układ morski z 1935 roku
2 maja: otwarcie pawilonu LN na wystawie w Nowym Jorku
9 maja: Hiszpania opuszcza ligę Narodów
17 maja: brytyjska Biała Księga zapowiada rezygnację z podziału Palestyny i osiągnięcie przez nią niepodległości w perspektywie 10 lat; kontyngent imigracyjny Żydów do Palestyny został zmniejszony
20 maja: niemieckie i włoskie wojska wycofują się z Hiszpanii
22 maja: niemiecko-włoskie porozumienie wojskowego, tzw. pakt stalowy
22–27 maja: ostatni regularna sesja Rady. Powołanie specjalnego Komitetu pod kierunkiem Stanley'a Bruce'a z Australii dla zbadania możliwości rozwoju działalności gospodarczej i społecznej Ligi
7 czerwca: pakt o nieagresji między Danią, Estonią, Łotwą i Niemcami
23 czerwca: Sanjak Aleksandretty przyłączony do Turcji; francusko-turecka umowa o pomocy wzajemnej
20 sierpnia–1 września: opór Polski na niemieckie żądania w sprawie Gdańska
22 sierpnia: Raport Bruce'a z propozycją powołania centralnej komisji d/s gospodarczych i społecznych
23 sierpnia: pakt Ribbentrop-Mołotow podpisany w Moskwie
25 sierpnia: Sojusz obronny między Wielką Brytanią i Polską
1 września: niemiecki atak na Polskę. Wolne Miasto Gdańsk i Górny Śląsk zaanektowane przez Niemcy
3 września: Francja i Wielka Brytania wypowiadają wojnę Niemcom. Wybuch II wojny światowej
17 września: Związek Radziecki zajmuje wschodnie rubieże Polski
10 października: wojska radzieckie przywracają litewską władzę nad Wilnem
30 listopada: Związek Radziecki atakuje Finlandię
9 grudnia: skarga Finlandii wpisana do agendy 107 sesji Rady
12-14 grudnia: XX Zgromadzenie z udziałem 43 delegacji; przewodniczy Carl J. Hambro z Norwegii. ZSRR odmawiając udziału w pracach nad skargą Finlandii spowodował samo wykluczenie się z Ligi Narodów
14 grudnia: Zgromadzenie zawiesza/odracza prace

1940

12 marca: zakończenie agresji ZSRR z fińskimi stratami terytorialnymi
30 marca: zwycięska dla Niemiec inwazja Danii i Norwegii
13 czerwca: Niemcy zajmują Paryż

maj: reorganizacja sekretariatu oraz całej struktury LN, początek transferu części agend LN do Stanów Zjednoczonych, Kanady i Wielkiej Brytanii

1 lipca: Rumunia informuje o opuszczeniu LN

Sierpień: rezygnacja Josepha Avenola z funkcji sekretarza generalnego; jego obowiązki przejmuje Sean Lester - dotychczasowy zastępca

Sierpień/październik: bitwa o Anglię

27 wrzesień: w Berlinie został podpisany pakt trzech mocarstw: Japonii, Niemiec i Włoch

30 listopad: Joseph Avenol opuszcza oficjalną rezydencję sekretarza generalnego (villa La Pelouse)

1941

18 kwietnia: Francja (rząd Vichy) opuszcza LN

22 czerwca: Inwazja Niemiec na ZSRR

14 sierpnia: Franklin Roosevelt i Winston Churchill uzgadniają cele wojny mające zapewnić pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe; rozmowy prowadzone były na okręcie HMS Prince of Wales na wodach Atlantyku - Stąd jej nazwa - Karta Atlantycka

24 września: podczas konferencji w Londynie 15 państw koalicji antyhitlerowskiej podpisało Kartę Atlantycką, w tym z Europy Belgia, Czechosłowacja, Francja (de Gaulle'a), Grecja, Holandia, Jugosławia, Luksemburg, Norwegia, Polska, Wielka Brytania i ZSRR

7 grudnia: japoński atak na Pearl Harbor

1942

1 stycznia: 26 państw przyjmuje „Deklarację Narodów Zjednoczonych” opartą o zasady wyłożone w Karcie Atlantyckiej; w Deklaracji tej wystąpiła po raz pierwszy nazwa Narodów Zjednoczonych; zarejestrowana w Sekretariacie [LN](#)

29 października 1942

12-16 sierpnia: pierwsza konferencja moskiewska z udziałem Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii

1943

14-24 stycznia: konferencja w Casablance z udziałem Stanów Zjednoczonych Wielkiej Brytanii oraz przedstawicieli wolnej Francji

18 maja - 3 czerwca: spotkanie delegacji w Hot Springs, Virginia, USA w celu utworzenia organizacji ONZ d/s wyżywienia (FAO)

9 listopada: przedstawiciele 44 państw w Atlantic City, New Jersey, USA postanawiają utworzyć Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy i Odbudowy (United Nations Relief and Rehabilitation Administration UNRRA) inicjując powojenną odbudowę Europy i Dalekiego Wschodu.

28 listopad- 2 grudnia: konferencja trzech mocarstw w Teheranie przyjęcie założeń do Karty Narodów Zjednoczonych

1944

Kwiecień - seria spotkań w Londynie przedstawicieli państw alianckich w sprawie utworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw edukacji i kultury UNESCO

11-22 lipca: konferencja w Dumbarton Oaks w sprawie opracowania karty Narodów Zjednoczonych

21 sierpnia - 7 października: dwuetapowe dyskusje przedstawicieli USA, Wielkiej Brytanii, ZSRR i Chin w pałacu Dumbarton Oaks (Washington, DC), w sprawie definitywnego ustalenia warunków utworzenia ONZ .

1945

11 luty: porozumienia w Jaltie zawierające deklaracje woli Roosevelta, Churchilla i Stalina o porządku powojennym; ustalenia te były utajnione do końca wojny

8 maja: Churchill i nowy prezydent Stanów Zjednoczonych Truman ogłaszają zwycięstwo w Europie (V-E Day)

26 czerwca: podpisanie przez 51 państw Karty Narodów Zjednoczonych jako efektu konferencji w San Francisco

17 lipca - 2 sierpnia: konferencja w Poczdamie ustala warunki powojennego ładu ze szczególną rolą okupowanych i podzielonych Niemiec

24 październik: ratyfikacja Karty Narodów Zjednoczonych przez USA; data ta od 1947 roku obchodzona jako dzień Narodów Zjednoczonych

10 grudnia: Kongres Stanów Zjednoczonych jednomyślnie zaprasza powstającą organizację do Nowego Jorku mającego być jego główną siedzibą

1946

31 stycznia: sędziowie z Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej składają rezygnację

3 kwietnia - 6 maja: pierwsze spotkanie w Hadze *International Court of Justice* (ICJ)

8 kwietnia: Liga Narodów wznowia obrady zawieszonego 14 grudnia 1939 roku XX Zgromadzenia; przewodnictwo kontynuuje Carl J. Hambro z Norwegii

17 kwietnia: ostatnie posiedzenie XX Zgromadzenie N; szczególne honory dla Roberta Cecila, który współtworzył LN i uczestniczył w jej likwidacji

18 kwietnia: Sean Lester pełniący obowiązki sekretarza generalnego LN zostaje wybrany na sekretarza generalnego

18 kwiecień: członkowie XXI Zgromadzenia LN decydują o rozwiązaniu organizacji i przekazanie jej aktywów ONZ. Podpisy składają: w imieniu zdającego Sean Lester a przejmującego Jerzy Moderow z Polski

19 kwietnia: Sean Lester zamyka działalność jako sekretarz generalny LN

John D. Rockefeller (Jr) przekazuje środki na zakup terenu na l'Est River pod budowę siedziby ONZ
